

NON-OFFICIAL RESOLUTIONS.

Mr. SPEAKER.—Now we may take up non-official resolutions. The first resolution which is numbered as 4 stands in the name of Sri Siddiah *alias* Kunniiah. He is not present. The next resolution stands in the name of Sri P. R. Ramaiya.

No. 5. Houses for Government Employees.

Sri P. R. RAMAIYA (Basavangudi).—I beg to move the following resolution which stands in my name :

“ This Assembly is of the opinion that in view of the fact that there is an acute shortage of houses in the cities of Bangalore and Mysore and District Headquarters, the Government do undertake necessary steps to build houses for their own employees in the above areas.”

Sir, for the last two or three days we have been discussing in this House the question of the shortage of houses in our State. To remedy this shortage various measures have been undertaken so far both by Government and by non-official bodies. As far as the Government are concerned, they have built houses in industrial areas for industrial labour. In Bhadravati they have built some houses and in other areas also they have built houses for the labour. Recently, after the advent of freedom in accordance with the Five-Year Plan there has been some progress with regard to this industrial housing plan. In addition to what the Government have been doing in the matter of constructing houses, they have been granting loans to officers and their employees. All this is being done in a haphazard manner without any considered plan or period for finishing this very important work. While the Government insist that industrialists and other employers should build houses for their employees, I ask, is it not the duty of the Government to build houses for their own employees ? From a rough computation I can say that there are about 50,000 employees employed by the Government of Mysore.

It is very easy for them to ascertain as to how many of their employees own houses of their own and by providing loans which can be repaid in easy instalments they can help them to construct houses. The Government which is the prime employer in this country should undertake this work. This shortage of houses is so acute that the people employed in Government service have been finding it very difficult to pass their time comfortably in their own residences. What with the oppression of the landlords and also other inconveniences, they find it very difficult to pass their life comfortably. Therefore on humane considerations and also in the interests of efficiency of their own employees, it is very necessary that the Government devise a plan for building houses for their own employees.

As I have mentioned in this resolution, this acute shortage of houses is not only in the cities of Bangalore and Mysore but also in the district headquarters. In the district headquarters also—I have not mentioned the taluk headquarters; I wish to include taluk headquarters also—in the district headquarters and taluk headquarters the Government employees suffer very much on account of the shortage of houses and it is a well known fact that the people who are transferred to the distant parts of the State in the malnad area suffer much in this respect. They somehow or other are very reluctant to go there because there is no convenience of houses. Therefore as a first step Government may begin construction of houses at least in the malnad area to facilitate the transfer of officers from the headquarters to those places. We have been discussing the Housing Board Bill for the last three days and much water has flown and various opinions have been expressed with regard to the fulfilment of the object contained in that Bill. Whatever that may be, it is a very comprehensive Bill, so comprehensive that it embraces not only the Government employees but also others, but the Government has a prime duty to its own employees, and so without taking any more time of this House, I present this resolution to the House for its consideration.

Mr. SPEAKER.—Resolution moved :

“ That this Assembly is of the opinion that in view of the fact that there is an acute shortage of houses in the cities of Bangalore and Mysore and District Headquarters, the Government do undertake necessary steps to build houses for their own employees in the above areas.”

* ಶ್ರೀ ಬಿ. ಮಾಧವಾಚಾರ್ (ಭದ್ರಾವತಿ).—

ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯನವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಿಟ್ಟನು ತನ್ನೇನೆ. ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನ, ನೀರು, ಬಟ್ಟೆ ಮುಖ್ಯವಾದವು; ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಮನೆಗಳನ್ನೊದಗಿಸುವುದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಬಹಳ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದುದು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಗೃಹ ವಸತಿಯನ್ನೊದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಜನರಿಗಿಲ್ಲರೂ ಈ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ವಿಚಾರ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ತೃಪ್ತಿ ಕರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ನೌಕರರು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಆಗ ಸರ್ಕಾರ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ನೌಕರರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಮನೆಗಳ ಸೌಕರ್ಯವೊದಗಿಸುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯನವರು ತಂದಿರುವ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇವೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಅರವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತಿರುವವರು ಇಷ್ಟತ್ತು ಇಷ್ಟತ್ತೆವರು ರೂಪಾಯಿ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮನೆಗಳಿವೆ, ಆದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಯ ನೌಕರರು ಮನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಅನಾನುಕೂಲಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಹೌಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡಿನ ನವರು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನೊದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ನೌಕರರಿಗೆ, ತಾಲ್ಲೂಕಾಮಳೆ, ಜಿಲ್ಲಾಮಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ನೌಕರರಿಗೆ ಈ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಬಾಡಿಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇಶಾದ್ಯಂತ ತಾಲ್ಲೂಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನೌಕರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂದಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಟಿ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ (ಪಾವಗಡ—ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯನವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹರಿಜನ ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ನೌಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮನೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಹೋಗಿ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕದೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಬರುವ ಸಂಬಳ ಕಡಮೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮನೆಗಳಿದ್ದರೂ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಕ್ರೈಸ್ತರೂ ಇರುವ ಕಡೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರೂ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರು ಮಿಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಗೋಪಾಲಪುರ, ಮೈಸೂರು ರೋಡು ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಐದಾರು ಮೈಲಿ ದೂರದಿಂದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೊಂದು ಸಲಹೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ, ವೈದ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಬಡ ನೌಕರರಿಗೂ ಕಟ್ಟಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಇತರ ಬಡ ನೌಕರರಿಗೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು ನೌಕರರ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುಮಾಸ್ತರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಮನೆಗಳು ಸಿಕ್ಕದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಛೇರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದರೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಮನೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮರೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ; ಪೋಲೀಸ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕಡಮೆಯಾದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕೋಮಿನ ನೌಕರರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಇತರರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಿಡ್‌ವೆತ್‌ಗಳನ್ನು ವರ್ಗಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳೇ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವ ಕಡೆ ಹಾಕಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾದರೂ ಆ ಹಣ ಬರುತ್ತದೆ, ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೌಕರರ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಇದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜಿಲ್ಲಾ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್. ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ನೌಕರರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಮಾಹೆಯಾನ ಉತ್ತರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ (ಹೊಳೆರೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ನಿರ್ಣಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯ ನವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು ತತ್ವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದನೆಯದಾಗಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಹಣ ವೆಲ್ಲದೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಬಂದಿರತಕ್ಕ State Revenue ನಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಎಷ್ಟು ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ಬಡ್ತಿಟ್ಟಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಮತ್ತು ನಾನ್ ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವರ್ಷ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಷ್ಟು ವಿರೋಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಲೇಬರ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಹೌಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಬರ್ ಎಂದು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಬಿಲ್ಲಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದರ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಎರಡು ಮಾತುಗಳು. ನೌಕರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇದೆ. ಹರಿಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಬಡ ನೌಕರರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿ, ಇಷ್ಟೇ ಬಡವರನ್ನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ತೋಟತಳವಾರರಿದ್ದಾರೆ, ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಆದಿಕರ್ಣಾಟಕರೂ ಆದಿದ್ದಾವೆಂದೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗಲ್ಲಾ ಏನು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡಿದರೆ, ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದೇಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರೈವರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಅವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ! ಅವರು ಆಯಾ ಗ್ರಾಮದ ಜನರ ಧರ್ಮದಿಂದ ಜೀವನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಡೆ ಗರಾಟೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಥಾ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಜನರಿಗೆ ನಾವು ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಏನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೂ ಭೇದ ಕಲ್ಪನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

10 A.M.

ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ practical ಆಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಬಂಡಿತ ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಮಾಡಿದರೂ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳ ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ-ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶ, ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಅನುಕೂಲ, ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ನಿವಾರಿಸಬೇಕು. ದೇಶದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 70-80ರಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಇದರಿಂದ ಆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಒದಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಎರೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

The House adjourned for Lunch at Three Minutes past Ten of the Clock and met again at Forty Minutes past Ten of the Clock.

[Mr. SPEAKER in the Chair]

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯನವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಠರಾವಿನ ಆಶಯವೇನಿದೆ ಅದು ಸರಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಆಗಿದೆ. ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಅನ್ನ, ಬಟ್ಟೆ, ನೀರು, ನೆರಳು ಇರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಉಭಯತ್ರರೂ ಸೇರಿ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಕಷ್ಟಗಳು ನಿವಾರಣೆ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸರಾರದವರು ಅನೇಕ ಕಾಲದಿಂದ ವಿವಿಧ ವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮುಖಾಂತರ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಲಾಂಕ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಇತರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಕಟ್ಟಡಗಳು ಆಗುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕದ್ದೂ ಕೂಡ ಸದಸ್ಯರ ಗಮನದಲ್ಲಿದೆ. ಲೇಬರ್ ಗೆಂಟೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾಕಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಆಯಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ನವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಲೇಬರ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮೂಲಕ 1953-54ರಲ್ಲಿ ನಾನಾಗಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಿಕಮಾಡಿ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್.)

ಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ತೀವ್ರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ದಾವಣಗೆರೆ, ಟೀ.ನರಸೀಪುರ, ಮಂಡ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನಬೇಕೆಂಬುದೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನದಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಅನೇಕರು ಯಾರ್ಯಾರೂ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಲಭರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಫೊನ್ನೆತಾನೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ನಾನ್‌ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಮತ್ತು ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು. ಆ ರೀತಿ ಸಾಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೆ ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಮನೆ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೇ ಇರತಕ್ಕವರು, ಕೇವಲ ಕೆಳದರ್ಜೆಯವರು ಇರುತ್ತಾರೆ; ಅವರಿಗೆ ವಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೌಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ನೀತಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ನೌಕರರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ನಿವಾಸಿಗಳ ತತ್ವಾಪಿ ಮರೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಫೀಸುಗಳ ನೌಕರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ತೊಂದರೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕರ್ಣಾಟಕ ಅಫೀಸುಗಳಿಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮನೆ ನಿಕ್ಕದೆ ತೊಂದರೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ನೈಲ್ಡಾ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೌಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಮೈಸೂರಿನ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನೆದುರು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಆಗಿ ಕಾನೂನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗಾದರೂ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ತತ್ವಾಪಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯ ನವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದಾರೋ "Government do undertake necessary steps to build houses for their own employees" ಎಂದು ಇದನ್ನು ಕೂಡ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಬಿಲ್ಲು ಪಾಸ್ ಆದ ತಕ್ಷಣ ಇದಕ್ಕೆ ತೀವ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾದ ಗಮನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ರಾಮಯ್ಯ ನವರು ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ

Sri P. R. RAMAIA.—I seek the leave of the House to withdraw the resolution.

The resolution was, by leave, withdrawn.

No. 6. Establishment of new Factories in other parts of the State than Bangalore.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜಮೂರ್ತಿ (ಮಹವಳ್ಳಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಸೂಚಿಸಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲು ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

“ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಭಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಕೂಡದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಲಿರುವ ಹೊಸ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನದ ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡುವಂತೆ ಹರಡಬೇಕೆಂದೂ ಈ ಸಭೆಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.”

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅಂದರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಭಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಾರದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ಇಷ್ಟೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಅನೇಕವು ಇವೆ. ವಿವಾಸ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಗವ್ವಮೆಂಟ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಪೊಲಿಸ್‌ಲೀನ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಮೈಸೂರು ರಾ್ಯಂಟ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ರೆಂಕೋ, ಏರ್‌ಮೆಕ್ ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಖಾಸಗಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಅಂದರೆ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯತಕ್ಕ ಗಿರಣಿಗಳು, ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡತಕ್ಕ ಗಿರಣಿಗಳು ವಗೈರೆ ಅನೇಕವಿವೆ. ಈ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಉಲ್ಲಭವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಾದರೋ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನೀತಿ, ನಿಯಮ ಇಲ್ಲದೆ ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಅರೊಂದು ಇರೊಂದರಂತೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಹರಡಿ ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಹೊಗೆ, ಧೂಳು ಮತ್ತು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರತಕ್ಕ ದುರ್ಗಂಧವಾದ ಗಾಳಿ ಇವುಗಳಲ್ಲದರಿಂದಲೂ ಆಯಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ವಾಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಬಹಳವಾಗಿ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಕೂಲಿಗಾರರು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮಿತಿಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಿತಿಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸೌಕರ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ 10—15 ಮೈಲಿಗಳವರೆಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂಚಾರಾ ನುಕೂಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಟ್ರಾಂಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಜನಗಳು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ